

Lidija Dimkowska

Pjesma početka

Uplašio se Brodski, prestravio se da ga ne pogodi
neka bomba, lubenica ili urokljivo oko struške cure,
a tada još nismo imali elektronsku poštu
da bi me upitao još u Predmetu: ima li rata u Makedoniji?
I nije došao. A u toku ta četiri dana, kažu
krećili su Univerzitet u Michiganu,
kod kuće, pak, žena koja čisti, Bosanka Sevda
prolila je varakinu u dnevnoj sobi i sve je zasmrdilo.
Otvorio je Brodski prozore i izašao u noć,
ali gdje da ode dok mu se stan vjetri,
dok mu ne okreće Kabinet za književnost. Četiri dana
lutao je Brodski Michiganom, išao je od crkve do crkve
(a kad je bio tužan, kažu, ulazio je samo u pravoslavne)
i jednom je naletio na makedonsku crkvicu
koju je djed Ilija podigao za dušu svojoj majci Petkani iz Struge.
Baš se tada služila Večernja, a dva čteca pojala
na makedonskom: "Bogorodice Devo, raduj se blagodetna Marijo".
Slušao je Brodski, a dlanove su mu se znojili od hlača,
na svakom prekrštanju zagrcnuo bi se
kao da pliva u vodama iz Knjige Postanja,
Majka Božja je vidjela kako mu plače bejbi-kragna od košulje,
potom jedna baka mu je prišla s kuhanim žitom
i rekla mu: Uzmi, sine, za dušu svekrve mi Petkane iz Struge,
Bog da joj prosti dušu, podigla mi je sinove.
Brodski se tada mašio za zadnji džep i izvadio pismo
o Zlatnom vijencu poezije '91. A baka ga je
samo nutkala: "Kušaj, kušaj sine žito,
strašno si mi blijed, nemoj neku bolest da navučeš, nisi ti za vijence
sačuvaj me Bože, rano je to za tebe! Prvo je red na nas stare!"
Jeo je Brodski i plakao, srkao je i zagrcnuo se,
a u ponedjeljak, kada su otvorili Univerzitet,
studentima književnosti on je ovu temu za esej dao:
"Koliko posto čovjek živi kad živi,
a koliko posto umire kad umire?"
I cijela dva sata čitao je i iščitavao
"Pjesmu kraja" Marine Cvetajeve.

Preveo Duško Novaković

Priznanje 8

Kako su ti noge crne, A.,
mogu posaditi bosiljak u njima,
čak bi i repa uhvatila korijen,
samo ako je moguće, kožne pore me mole,
bez šećera i bez konzervanasa. Zdrava hrana za zdravu obitelj,
uvjet podcrtan u virtualnom sporazumu,
a nitko nije pitao nas da li kod kuće imamo bubašvabe
i ako imamo, onda dali su intelektualke,
ili i one, kao i mrtva priroda u dvorištu
služe kao model slikarima-amatera.
Boje što se skrivaju u svojim pojmovima,
paranormalna konfiguracija,
a tebi, A., noge si tako crne
da bi i biljke iz školskog herbarija
uskrsnule priključene na njihovu web-stranicu.
Ništa ne može oprati srednjovjekovne statute,
kao ni sjećanja na noć u podzemnoj željeznici
kad je patuljak zavukao ispod haljine manekenke,
a ona je samo pogledala na sat,
izvadila Elle iz torbice i začitala se
tobože nesvjesna o stranom tijelu među njenim idealnim mjerama,
e onda A, historija se je prevrnula kao gondola
u zabavnom parku, popadali su šeširi,
građanski ratovi i javna ispričavanja,
svi su buljili u tvoje noge od crnog mramora
na bijeloj mapi propalih carstava,
jedan je pop rekao, "daj da ti operem noge, brate",
ali sam na vrijeme stigla da mu pokažem ožiljak od rađanja
na desnom kuku: Sva prava su zaštićena.
I ove godine ljeto je doba kada će komarci
zaraziti podsvijest malarijom,
i nije loše da i ja posadim bosiljak
u tvoje crne noge od prirodnih proteina
klasificirane ekološki sa zelenim jabukom,
ali nekako se protiviš, ne znaš kako je da si pokretna bašta,
a ja ti kažem, dragi moj, čak su i grobovi pokretni,
a ne jedna bašta s korijenima bosiljaka
koji su se prvo uhvatili u mom životu, a u tvojim nogama
samo sišu moć koja ne zna svoju moć:
jednom je patuljak, drugi put manekenka, a treći put - sama historija.

Prevela autorica

Obrnuta perspektiva

Sudbini konačno je ugođeno:
zatvorila sam je u termos Moulinex
koji će joj sačuvati svježinu i okus
a da se pri tom karme ne upljesnive. Oslobođena
od sebe, krećem se kroz neispunjena proročanstva
kao kroz high life. Važno je da se mrda kukovima.
Imaš ruž na zubima, honey.
Znam, jedino se med odmah rastvara u krvi.
A u meni je rastopljiva samo - moja bakica Vetka.
Sestra Aura zna da sam svaku kokoš iz hladnjaka
prvo držala iznad rajngli
u nadi da će oživjeti,
pa tek onda, ponižena od apostola
bacala sam je u rernu Silvije Plat.
U znak protesta svetogorci počeli su nositi apostolke.
O, kako lijepo ljubiš žuljeve na mojim petama, A.,
te simulakrume organa za vid u ovom meta-životu.
Sada, kad postoje prodavaonice
u kojima se može kupiti sve za jedan jedini dolar,
morat ćeš odlučiti, hoćeš li nositi
crveni šal oko vrata u znaku poštovanja prema Aboridinima,
zatim ćeš lako dobiti stipendiju
za moju atavističku akademiju. A onda
će biti još lakše:
Silva-metoda uklanja i najtamnije mrlje
iz zdravice posvećene međukulturnoj razlici,
prekinute zbog smrada koji dolazi iz kuhinje:
Gosti su se sami poslužili sa sudbinom iz termosu
i sad me probavljaju u svojim crijevima kao da sam kaša!
Znam da je to užasno neugodno,
ali me neko od njih može izbaciti kao fekaliju
tačno u tvoju erotsku čakru. Probaj,
sve dok vjeruješ u svetu, apostolsku kožicu kulture,
začinjenu bosiljkom i hrskavom kao historija -
da me pretvoriš u prirodnu pojavu.
Ali, budi pažljiv. Neko možda vodi dnevnik.

Preveli autorica i Duško Novaković

Priznanje 9

Ti se orijentiraš i u svjetovima
gdje još nisi bio, A.
Znaš koja će osobna nesreća roditi umjetničko djelo
koje će obići svijet kao um idiota.
I koji će se idiot vratiti iz ničije zemlje a koji neće.
Zato u prodavaonici crkvenih predmeta i knjiga
zastaješ s otvorenom Biblijom u rukama
da osluhneš kako na radiju jedna pjevačica simulira orgazam.
Razmjena ideja, zar ne? Prije nego će svršiti, monah je
uspio pronaći kasetu s pjevanjem svetogoraca,
no kupci su već počeli izlaziti. Encore une fois.
Moram ti reći da su u istočnoevropskim zemljama
najljepši muževi mormoni: razdjeljak sa strane
zrači im prvozaljubljenosti, nešto u njihovom hodu
podsjeća na glamurozne modne revije. Ti si mi, jel' da, ispričao
ovaj vic:" Znaš li u čije se kreacije sada
oblači Ledi Di? Ne znam. U kreacije Versacija."
Mormoni imaju mišice od morske pjene.
Lebde iznad mračnih kazana, u talasanju, kao pravi balkanofili.
I jedini. Pokušavam da ti kažem
da su učiteljicu, penzionerku, uhvatili kako rasprodaje drogu
u mahali i zajedno sa svim njenim svršenim učenicima
kaldrma se preko noći klisko otisnula u rijeku,
ali me ne slušaš. Jer si cijelu noć u snu ponavljao
"Flamb... flamb... flamb?" Hoćeš li da pođemo na flamb?
To dijete... dijete iz kuće zapaljene, gorjelo mi je u ruci
dok sam trčala prema bolnici, ali sve bijaše kasno.
Ljekar je rekao: Uh, pretvorilo se u flamb. Sada znam
kako se hvata bulimija. I samo zbog straha
da ne polomim čaše koje si mi kupio za rođendan
nalila sam sebi otrov u plastičnu šalicu
(moj djed je u isto takvoj čuvao britvu i četkicu)
ali mi je zamirisala na raspadnutu bradu pa je bacih u more.
Raspast će se ona u mukama nekoliko hiljada godina,
a ja ću uzalud bljuvati bebe uvijene u eko-papir.
Nemoj da je prljaš riječima, A. Riječi su demode.
Bolje je da je pretvoriš u nudističku plažu.
Sociolingvistika luđaka zavjetovanima na šutnju.

Preveo Duško Novaković

Grickalica za nokte

Pošto greškom sam uzela sa sobom u inozemstvo
grickalicu za nokte ukućanima,
nokte im rastu bez kontrole i neravnomjerno,
neobuzdano im se izdužuju prsti
i probijaju kroz obuća i rukovanja s neznancima,
komšije od užasa više ih ne prisluškuju,
zovem ih iz daleka i usred ove dreke
želim ih odobrovoljiti pjevajući im omiljene novokomponirane
pjesme,
za oproštaj ih molim s velikim mislima malih naroda,
pa što su dugi nokti u usporedbi s mojom težnjom za istinom,
ne vidite li da već postajete besmrtni
a to vam tako teško pada,
grickalica za nokte poluotvorena bulji u mene s noćnog ormarića,
ni ona nije zadovoljna sa promjenom sredine,
ovo je ludilo, vrištim, poslat ću vam je poštom,
ali tada svi zakriče, i s ove i s one strane linije:
"Nipošto! Grickalice za nokti zapljenjuju na carini!"
I sama kad sam prolazila granicu sakrila sam je u desnoj patici.
Ukućani su zaprijetili da će si rezati nokte kuhinjskim škarama,
pa što bude nek bude, nosim ih na savjesti kao gips oko vrata,
cijele noći ih sanjam s krvavim prstima i u nesvijesti,
sutradan i sama sam se probudila sa hemoroidima
i duh mi je patio od zatvora.
Klaustrofobija je jača među zupcima jedne grickalice za nokte
nego među ljudima koji su zaboravili Boga.
Šareni paun na nožiću progundao je ljudskim glasom:
"Život je izbor noktiju, kose i kože,
a njega je izbor božanstva. Cijeli život grizeš nokte,
ali iz inata si me dovela ovdje. Vрати me kako znaš,
ti bezbožna beznoktarice, ili pozovi ukućane ovdje,
ljudski da porežu svoje nokte". I došli su,
a mene nisu ni pogledali, nego su se udobno smjestili na postelju
i rezali su, oblikovali svoje nokte grickalicom za nokte,
bacali su ih na pod i zadovoljno se smješkali paunu:
"Još malo, i idemo doma."

Prevela autorica